

Mavzu: Harkatli o'yinlarni o'rgatishni tarbiyaviy ta'rifi «Kun va tun», «Bo'sh o'ringa»

QVXTXQTMOI Quchqorov R

Kirish

Ushbu dars ishlanmasi oliy o'quv yurti bakalavriat ta'lif yo`nalishi talabalar uchun mo`ljallangan. Unda talabalarning ta'lif jarayonidagi o'quv va mustaqil ishlarni tashkil etish uchun zarur bo`lgan nazariy bilimlar hajmi, ularda amaliy ko`nikma va malakalar hosil qilishda yordam beradigan zaruriy materiallar o'rinni olgan.

Shu bilan birga dars ishlanmasi yoshlar hayotida jismoniy madaniyat va sportning ahamiyati, qanday qilib yosh avlodning jismoniy kuchli, ma'naviy etuk bo'lib rivojlanishini yaxshi yo`lga qo'yish mumkinligi, kasbiy mahoratni oshirish va barkamol avlodni kamolga etkazishda qanday usul va vositalar zarurligi, kasbiy savollarga javob izlashda amliy yordam beradi.

Dars ishlanmasi Jismoniy tarbiya va sport fani bo`yicha ishchi dasturga asoslanib tuzilgan. **“Interfaol”** usulidan foydalanib dars o'tish, mashqlar va sport turlari to`g`risida ma'lumot olishda, o`rganilayotgan harakatlarning texnik asoslarini yaxshiroq o`zlashtirishga, jismoniy mashqlar bajarish paytida organizmda sodir bo`ladigan o`zgarishlarni tushunishga ko`maklashadi.

Jismoniy tarbiyaning asosiy vositalari va shakllari, ular to`g`risida olingen bilimlar o'quv va mustaqil mashg`ulotlarda foydalanishga, talabalar sog`ligini mustahkamlashga, jismoniy qobiliyatlarini rivojlantirishga, yuqori sport natijalariga erishishlarida ularni to`g`ri qo'llashga yordam beradi.

Darsning borishi.

1. Kirish qism:

Saflanish, bildirgi qabul qilish, salomlashish, davomat, dars maqsadi va mazmuni, saf mashqlari turgan joyda burulishlar, yurish, engil yugurish, yurish nafasni rostlovchi mashqlar URM va MRM lar beriladi. O`qituvchi talabalarga qayta saflanishga buyruq beradi.

Asosiy qism:

Mavzuga oid guruhlar o`rtasida harakatli va estafetali o`yinlar o`tkaziladi. «Kuchlilar chaqqonlar», «Yugirib o'tishga ulgir», «Maksimon yugirish » « Tez yugiruvchilar» deb nomlanadi. Talabalarga o`yin qoidalari tushuntiriladi. O`qituvchini signali bilan o`yin boshlanadi. Bu o`yinlarning vazifikasi shundan iboratki, talabalarni tezkorlik, chidamlilik, chaqqonlik qobiliyatlarini rivolantiradi. Talabalarni jamoaga bo`lgan hurmatni va o`zaro hamjihatlikni tarbiyalaydi. Oyin yakunida faol qatnashgan jamoalar rag`batlantiriladi.

Darsning asosiy qismi :

1. O'rta va uzoq masofaga yugurish texnikasi o'rgatish (1000-3000m)
  - a O'rta va uzoq masofaga yugurish texnikasini to'grisida tasavvur hosil qilish
  - b Baland startdan chiqish texnikasini o'rgatish
  - c Uzoq masofaga yugurish texnikasini o'rgatish
  - d Masofa bo'ylab yugurishda kuchni to'g'ri taqsimlash
  - e Marraga tez etib kelish
2. Futbol. Ikki tomonlama o'quv o'yini

Yakuniy qism:

Savol javob tarzda o`tkaziladi. Dars muhokama qilinadi. Faol talabalar baholanadi. Uyga vazifa beriladi. Darsda faol qatnashgan talabalar baholanadi. Yaxshi o`zlashtira olmagan talabalarga individual vazifalar beriladi.

Darsning vazifasi:

- 1.Uzoq masofaga yugurish texnikasini o'rgatish
2. Futbol. ikki tomonlama o'quv o'yini.

Darsning maqsadi:

- 1. Ta'limiy:** Talabalarga O'rta va uzoq masofaga yugurish texnikasi o'rgatish, ularda jismoniy qobiliyatlarni, chidamlilgini rivojlantirish.
- 2. Rivojlantiruvchi:** Talabalarni sog'lig'ini mustahkamlash, hayotiy zarur bo'lgan jismoniy qobiliyatlarini, chidamlilgini rivojlantirish.
- 3. Tarbiyaviy:** Talabalarni chiniqtirish, bardoshini oshirish, o'z kuchini to'g'ri taqcimlash, jamoaga nisbatan hurmat xissini uyg'otish, insoniylik va vatanparvarlik g'oyasini rivojlantirish.
- 4. Darsning uslubi:** Interfaol uslubi, musobaqa metodi.

Kerakli anjomlar: Estafeta tayoqchalar , xushtak, sekundamer ko`rgazmali vositalar.

O'tish joyi: Sport maydoni

Dars mazmuni	Me'yori	T.M.K
1.Kirish qism: Saflanish, bildirgi qabul qilish, salomlashish, davomat, dars maqsadi va mazmuni, turgan joyda burilishlar, yurish, engil yugurish, nafasni rostlovchi mashqlar, URM va MRM. Yurish, qo'llar belda oyoq panjasida yurish, tovonda yurish, oyoqni tashqi qismida yurish, oyoq panjasidadepsinib yurish, sportcha yugurish, oddiy yugurish, orqaga yugirish, o'ng va chap tomon bilan yugurish, tizzani baland ko'tarib yugurish, oyoqni orqaga bukib yugurish, tezkor yugurish, sekin yugurish, yurish, nafasni rostlovchi mashqlar. Ikki qatorga saflanib juftlikda bajariladigan URM.	20 daqiqa	Safda to`g`ri turish qoidasini tushuntirish
1. d.h. Qo'llar belda, boshni o'ng tarafdan 4-marta, chap tarafidan 4-marta aylantirish.	10'	O`qituvchi ko'rsatmasi bilan mashqlar ketma-ket o`rtacha sur'atda bajariladi.
2. d.h. Oyoqlar elka kengligida, qo'llar elkada, , qo'llarni oldiga 4-marta, orqaga 4-marta aylantirish	7-8 marta	Boshni bo'sh qo'yib astasekinlik bilan aylantirish. Qo'llarni elkaga qo'yib, oldiga va orqaga to`g`ri aylantirish.
3. d.h. Qo'llar ko'krak oldida, 1-2-qo'llar qisqa yoziladi, 3-4-qo'llar to'liq yoziladi o'ngga va chapga qayrilub bajarish.	7-8 marta	Mashqni bajarish davomida hamma bir tarafdan bajarishi kerak
4. d.h. Oyoqlar juftlashtiramiz 1- qo'llarni yuqoriga ko'taramiz, 2-oldinga engashamiz,3-o'tiramiz 4-d.h.	7-8 marta	Qo'llarni yuqoriga ko'rganda oyoq uchiga ko'tarilish, oldinga engashishda tizzani bukmaslik lozim.
5. d.h. Oyoqlarni kengroq ochamiz, 1-o'ng	7-8 marta	Mashqni bajarishda tizzani

<p>oyoqqa 2-o'rta 3-chap oyoqqa oldinga engashiladi, 4-d.h. .</p> <p>6. d.h. Oyoqlarni kengroq ochamiz qo'llarni oldinga uzatgan xolatda, 1-o'ng oyoqqa o'tiriladi 2-d.h 3-chap oyoqqa o'tiriladi 4-d.h.</p> <p>Qayta saflanish.</p> <p>II. Asosiy qism: Mavzuni tushintiris, Mavzuga oid guruhda harakatlari va sport o`yinlar o`tkaziladi. Guruhlar o`rtasida estafetali, harakatlari va sporto`yinlarini o`tkazish.</p> <p>Qayta saflanish:</p> <p>Mavzu: 1 O'rta va uzoq masofaga yugurish texnikasini o'rgatish (1000-3000m)</p> <p>a) O'rta va uzoq masofaga yugurish texnikasini to'grisida tasavvur hosil qilish</p> <p>b) Baland startdan chiqish texnikasini o'rgatish</p> <p>d) Masofa bo'ylab yugurish</p> <p>e) Masofa bo'ylab yugurishda kuchni to'g'ri taqsimlash</p> <p>f) Uzoq masofaga yugurish texnikasini o'rgatish</p> <p>g) Marraga tez etib kelishni o'rgatish</p> <p>h) To'rtdan masofa bo'ylab yugurish</p> <p>2.Futbol. Ikki tomonlama o'quv o'yini.</p> <p>III. Yakuniy qism:</p> <p>Saflanish, yurish, yengil yugurish, yurish, nafasni rostlovchi mashqlar,</p> <p>Saflanish, savol-javob, baholash, uyga vazifa. xayrlashish.</p>	<p>7-8 marta</p> <p>55 daqiqa</p> <p>10'</p> <p>5'</p> <p>5'</p> <p>5'</p> <p>5'</p> <p>5'</p> <p>5'</p> <p>10'</p> <p>5 daqiqa</p> <p>15 metr</p> <p>50 metr</p> <p>10 metr</p> <p>5-6 marta</p> <p>1'</p> <p>2'</p> <p>1</p>	<p>bukmaslik kerak.</p> <p>Mashqni to'g'ri va aniq bajarish kerak.</p> <p>Y'onma-yon qator bo'lib turish</p> <p>O'yinlarni to'g'ri bajarishga e'tibor berish</p> <p>Start holatiga e'tibor berish</p> <p>Qol, oyoq harakatlariga e'tibor berish</p> <p>Marraga tez etib kelishni tushintirish</p> <p>Bir qatorga saflanish</p> <p>Qol, oyoq harakatlariga e'tibor berish</p> <p>To:g'ri nafas olib chiqarishga e'tibor berish</p> <p>xato va kamchiliklarni tushuntirish</p> <p>guruh bir qator bo'lib maydondan chiqib ketadi</p>
--	--	--